

Z bursztynem dookoła świata – wystawa czasowa w PAN Muzeum Ziemi Warszawa, 1.10.2021–31.01.2022 r.

Na świecie występuje co najmniej sto różnych żywic kopalnych, nazywanych bursztynem. Jednak nazwa ta jest mało precyzyjna i bardzo myląca dla kogoś, kto nie zada pytania: jaki jest to rodzaj bursztynu?

Każdy rodzaj żywicy kopalnej powstawał w specyficznych dla siebie warunkach geologicznych i klimatycznych, w środowisku lądowym bądź morskim. Różnicowanie żywic kopalnych jest ściśle związane z gatunkiem drzewa macierzystego. Wśród żywic kopalnych są znane triasowe, jurajskie, kredowe i te nam najbliższe – paleogeńskie, sprzed ok. 40 mln lat.

Zaprezentowane na wystawie żywice zostały pokazane w układzie geograficznym. Wszystkie okazy pochodzą z jednej z największych tego typu kolekcji na świecie, znajdującej się w zbiorach PAN Muzeum Ziemi w Warszawie, gdzie w 1984 r. wybitny badacz i znawca bursztynu – prof. Barbara Kosmowska-Ceranowicz zapoczątkowała badania nad żywicami kopalnymi i subfosylnymi z wykorzystaniem metody spektroskopii w podczerwieni. Dzięki darczyńcom kolekcja żywic powiększała się z biegiem czasu i dziś liczy ok. 600 okazów!

Z Europy zobaczymy na wystawie nasz rodzimych bursztyn bałtycki, czyli sukcynt wraz z towarzyszącymi żywicami akcesorycznymi, oraz walchowit z Czech, symetyt z Sycylii, rumenit z Rumunii, a także bursztyn francuski i hiszpański.

Z kontynentu amerykańskiego pochodzi najbardziej frapujący cedaryt (ze skał i osadów wieku kredowego), znany zarówno z Kanady, jak i z USA, oraz mniej znany, ale bardzo interesujący bursztyn z New Jersey (USA). Wystawiono bursztyn dominikański, a także bursztyn meksykański. Obie żywice są bogate w inkluzje organiczne i warto zaznaczyć, że były i są one przedmiotem obróbki.

Azja, która jest bogata w żywice zarówno kredowe, jak i paleogeńskie – bursztynikom najbardziej kojarzy się z birmitem. Wśród żywic kopalnych z Azji prezentujemy także: sachaliński rumenit (w swoim czasie sprzedawany jako symetyt), mało znany bursztyn japoński, występujący w wielu miejscach i w osadach różnego wieku, oraz bursztyn indonezyjski (ryc. 1).

Ekspozycja obejmuje kopale, czyli żywice subfosylne, znacznie młodsze od bursztynu, których kolekcja w ostatnim czasie znacznie się powiększyła dzięki darczyńcom wspomagającym zbiory PAN Muzeum Ziemi w Warszawie. Wśród nich zobaczymy próbki kopali z Kolumbii, Dominikany, Angoli, Madagaskaru, stanu Sabah w Malesji i Nowej Zelandii.

Ryc. 1. Rzeźba wykonana z bursztynu indonezyjskiego na Sumatrze. Fot. M. Kazubski

Kopalne żywice świata, inne niż bursztyn bałtycki, pochodzą z różnych gatunków drzew i występują na różnych kontynentach. Wprawdzie tylko niektóre z nich mogą być przedmiotem obróbki, ale wszystkie są obiektem badań naukowych i cenną zdobyczą kolekcjonerów. Spojrzenie na mapę znanych żywic kopalnych i kopali pozwala na stwierdzenie, że różnego rodzaju bursztyny znajdujemy na wszystkich kontynentach poza Antarktydą, która pod tym względem jest jeszcze niezbadana.

*Michał Kazubski
PAN Muzeum Ziemi Warszawie*

PAN Muzeum Ziemi
Warszawa, al. Na Skarpie 27
www.mz.pan.pl, [facebook.com/muzeum.ziemi.pan](https://www.facebook.com/muzeum.ziemi.pan)

Ekspozycja czynna do końca stycznia 2022 r.
od poniedziałku do piątku: 9:00–16:00
(ceny biletów: normalny – 12 zł, ulgowy – 6 zł)
w niedziele: 10:00–16:00 (WSTĘP WOLNY)